

AFETLERE DIJITAL MERCEK: AFET ILETIŞİMİNDE SOSYAL MEDYA DERSLERİ

4. Baskı - 15 Ocak 2025

GİRİŞ

RESILIAGE, kültürel ve doğal mirasın Afet Riskinin Azaltılmasına (DRR) entegrasyonu yoluyla toplum direncini artırmaya odaklanan üç yıllık bir Avrupa araştırma projesidir (2023-2026). Horizon Europe tarafından finanse edilen proje, yerel toplulukların önemli bir kaynağı olan mirasın, doğal tehlikeler ve aşırı olaylar karşısında toplumsal dayanıklılığı nasıl güçlendirebileceğini araştırmaktadır. RESILIAGE, saha araştırması yaparak ve toplulukları çoklu tehlike senaryolarına dahil ederek, birlikte eyleme geçirilebilir bilgi üretmeyi, toplulukları afet risklerine daha iyi hazırlanmaları ve bunları azaltmaları için güçlendirmeyi ve aynı zamanda iklim değişikliğinin etkilerini ele almayı amaçlamaktadır.

Proje, Politecnico di Torino tarafından yürütülmekte ve ilk müdahale ekipleri, politika yapıcılar, vatandaş dernekleri ve miras örgütleri de dahil olmak üzere 10 ülkeden 18 ortağı kapsamaktadır. **Famenne-Ardenne (B), Girit (GR), Naturtejo (PT), Trondheim (NO) ve Karşıyaka (TR)** olmak üzere 5 farklı ülkede kurulan **beş CORE Laboratuvarı** (COmmunity REsilience Labs) aracılığıyla RESILIAGE, yönetim, sosyal etkileşim ve diğer kritik faktörleri analiz etmek için **Systemic Resilience Innovation (SyRI)** çerçevesini kullanmaktadır. Bu çerçeve, afet risk yönetimi ve iklim değişikliğine uyumda kültürel mirası kullanarak toplum direncini güçlendiren uygulamaları tanımlamakta ve geliştirmektedir. Buna ek olarak, her bir CORE Laboratuvarı, şehir bölgesi, belediye, belediye ağı, bölgesel ve bölgeler arası dahil olmak üzere belirli bir yönetim ölçeğinde uzmanlaşmıştır. Proje, paydaşları işbirlikçi ve katılımcı süreçlere dahil ederek, toplumun hazırlığını güçlendiren ve afetlere karşı dayanıklılık için uzun vadeli stratejileri teşvik eden **dijital araçlar** ve **yumuşak çözümler yaratmayı** amaçlamaktadır.

İÇERİK

Kitapçık #4: Sosyal medya analizlerinden çıkarılan dersler, iletişimin etkinliğini ve afete müdahale ve hazırlık üzerindeki etkilerini değerlendirmek için geçmiş vakalardan elde edilen verilerden yararlanarak afet olayları sırasında sosyal medya iletişiminin bir analizini sunmaktadır. Belirli afetler sırasında bilginin nasıl yayıldığını inceleyerek, iletişimdeki boşlukları tespit etmeyi, afet riski farkındalığının uygulanma düzeyini değerlendirmeyi ve bu sonuçları etkileyen insan faktörlerinin daha derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Beş CORE Laboratuvarı için mevcut uygulama durumunu değerlendiren ve iyileştirme gerektiren alanları vurgulayan bir boşluk analizi içermektedir. Bu analizin sonuçları aynı zamanda politika geliştirme girişimleri için bir temel oluşturacak ve kapasite geliştirme çabaları yoluyla ele alınması gereken kritik ihtiyaçları belirleyecektir. Bu kapsamlı yaklaşım sayesinde, projenin birçok yönüyle afete hazırlık ve müdahale stratejilerinin geliştirilmesine destek olunması amaçlanmaktadır.

Bu analizlerde, afet iletişimini ve etkinliğini değerlendirmek için birden fazla sosyal medya platformundan veri elde etme ve analiz etme potansiyeli araştırılmıştır. Başlangıçta değerlendirilen platformlar arasında Facebook, Instagram, X (eski adıyla Twitter) ve YouTube yer almıştır. Bu platformlar, yaygın kullanımları ve etkili aktörler ile vatandaşlar arasındaki iletişimi kolaylaştırma kabiliyetleri nedeniyle seçilmiştir. Ancak bu platformlardan geçmiş verilere erişirken önemli kısıtlamalarla karşılaşmış ve bu da analizin kapsamını etkilemiştir. Bazı platformlar veri erişimi için abonelik ücreti talep ederken, diğerleri sadece uygun araştırma kuruluşlarına veri sunmuştur. Sonuç olarak, belirli verilere erişim kısıtlanmış ve bu da kapsamlı bir çalışma yürütme kabiliyetini sınırlamıştır.

Analiz, oturum açmanın gerekmediği ve verilerin herkesin erişimine açık olduğu herkese açık Facebook sayfalarıyla sınırlandırılmıştır. Bu kısıtlama, yalnızca belirli bir tarihe kadar olan herkese açık gönderiler toplandığı için mevcut verilerin türünü ve hacmini sınırlamıştır. Veriler, gönderi başına tepki, yorum ve paylaşım sayısını içerirken, hiçbir özel verinin toplanmamasını sağlamıştır.

CORE Labs'den kendi bölgelerindeki en etkili sosyal medya sayfalarını belirlemeleri istenmiştir; bunlar arasında belediyelere, itfaiye birimlerine, kamuya mal olmuş kişilere ve diğer ilgili kuruluşlara ait olanlar yer almaktadır. Veri toplama özellikle gazetelere ait sayfalar için zorlayıcı olmuştur; bu sayfalar genellikle yüksek hacimli içeriğe sahiptir ve bu da ilgili paylaşımları ayırmayı zorlaştırmaktadır. Bu zorluklara rağmen, kişileri tanımlayan hiçbir kişisel veri veya bilgi toplanmamıştır. Odak

noktası, paylaşımların içeriği ve etkileşim metrikleri olmaya devam etti.

CORE Labs'ın farklı ana dillere sahip bölgelerde faaliyet gösterdiği göz önüne alındığında, analiz için verileri standartlaştırmak üzere bir otomatik çeviri süreci gerekliydi. Bölgeler arasında tutarlı analiz sağlamak için gönderi açıklamaları Büyük Dil Modeli teknolojisi kullanılarak İngilizceye çevrildi.

Analizden önce, kullanılabilirliği sağlamak için veriler temizlenmiş ve dönüştürülmüştür. Bu, alakasız veya yinelenen bilgilerin kaldırılmasını, veri formatlarının standartlaştırılmasını ve tutarlılığın sağlanmasını içeriyordu. Veriler temizlendikten sonra analiz, belirli bir zaman aralığında tespit edilen felaketlerle ilgili paylaşımlara odaklanmıştır. Afet farkındalığını ve iletişim etkinliğini değerlendirmek için gönderiler hem afetten önce hem de sonra analiz edilmiştir. İlgili gönderileri belirlemek için Büyük Dil Modeli teknolojisi kullanılırken, insan denetimi doğruluğu sağlamıştır.

Tepkiler, yorumlar ve paylaşımlar gibi etkileşim metriklerinin sayısal analizi, kullanılan iletişim stratejilerinin etkinliğine ilişkin ek bilgiler sağlamıştır. Ancak analiz, geçmiş verilere erişimin kısıtlı olması, veri toplama kapsamı ve yüksek hacimli sayfalarla ilgili zorluklar nedeniyle sınırlı kalmıştır. Bu sınırlamalar, etkili afet bilinci ve hazırlığı için erişilebilir ve açık iletişim kanallarının önemini vurgulamaktadır. Daha kapsamlı bir anlayış kazanmak ve afet iletişim stratejilerini geliştirmek için daha fazla araştırma yapılması gerekebilir.

Daha sonra, belirli bir CORE Laboratuvarı bölgesinde etkili olduğu tespit edilen sosyal medya sayfalarının analizinden elde edilen bulgular sunulacaktır. Amaç, bu sayfaların kamu bilincini şekillendirmede oynadığı rolü anlamaktır.

Core Lab

Karsiyaka
TURKEY

KARSIYAKA

CORE LAB

Core Lab

**Karsiyaka
TURKEY**

SOSYAL MEDYADA TEHLIKE ÖNCESİ VE SONRASI İLETİŞİMİN İNCELENMESİ: KARŞIYAKA VAKA ÇALIŞMASI

İbelirlenmiş Facebook kamu sayfaları (Temmuz 2024'e kadar)

- **Karşiyaka-Haber-Gazetesi**
Haberler - 11 000 takipçi
- **KarsiyakaBelediyesi**
Belediye - 75 000 takipçi
- **Izmirltfaiyesi**
İtfaiye Daire Başkanlığı - 4 100 takipçi

Veri ve farkındalık analizleri:

11 Şubat 2021: **Sel**

30 Mayıs 2019: **Wildfire**

22 Ekim 2018: **Sel**

Veri ve farkındalık analizleri

Farkındalıkla ilgili analiz için, sadece İzmir'teki sayfaları afet riski farkındalığı için analiz edilebilecek materyal üretmiştir. Diğer sayfalarda veri bulunmamakta ya da bu analizler için kullanışlı olmayan sonuçlar üretilmektedir.

Hedef afet türüyle ilgili farkındalık düzeyini değerlendirmek için sosyal medya paylaşımlarının içeriği analiz edilmiştir. Analiz, afetten önceki 60 gün ve sonraki 90 gün boyunca yapılan paylaşımlara odaklanmakta ve bu paylaşımlarda olayla ilgili konuların ele alınıp alınmadığını incelemektedir. Bu paylaşımların tepki, yorum ve paylaşım sayıları da dahil olmak üzere etkileşim metrikleri de değerlendirilmektedir.

Sosyal medya sayfalarındaki bilgiler

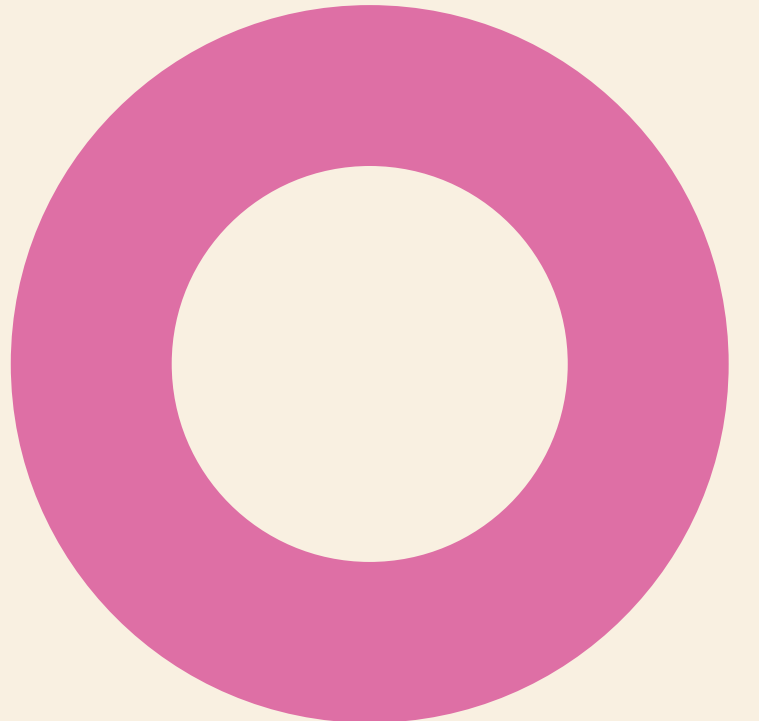
Bu analiz için mevcut olan sınırlı sayıda sayfa göz önüne alındığında, bu çalışmanın sonuçları tam olarak kesin değildir ve daha kapsamlı bir anlayış sağlamak için daha fazla araştırma yapılması gerekebilir. Bu analiz sırasında karşılaşılan, haber odaklı sayfalardaki yüksek gönderi sıklığı ve daha önceki afetlere ait gönderilerin toplanmasındaki sınırlamalar gibi zorluklar değerlendirmenin kapsamını daha da kısıtlamıştır.

Haber odaklı sayfalardaki yüksek hacimli paylaşımlar, afetlerle ilgili içeriğin izole edilmesini zorlaştırmış ve afet iletişiminin değerlendirilmesini güçleştirmiştir. Ayrıca, daha önceki afetlere ait paylaşımlara erişilememesi, karşılaştırma yapma ve zaman içinde iletişim stratejilerindeki değişiklikleri değerlendirme becerisini engellemiştir. Bu faktörler, afet risk iletişimde sosyal medyanın etkinliğini doğru bir şekilde değerlendirmek için daha kapsamlı ve ayrıntılı bir incelemeye ihtiyaç duyulduğunun altını çizmektedir.

İzmir İtfaiyesi sayfası göz önünde bulundurularak, 11 Şubat 2021'de yaşanan sel felaketiyle ilgili sosyal medya paylaşımlarının analizi, İzmir İtfaiyesi'nin afet riski iletişim çabaları hakkında bazı bilgiler sunmaktadır. Afetten önce yapılan paylaşımlar, teşkilatın hazır ve nazır olduğunu göstermeye, donanımlı organizasyonunu ve eğitimli personelini vurgulamaya odaklanmıştır. Bu proaktif iletişim, birimin sel acil durumlarına etkili bir şekilde müdahale etme kabiliyetini vurgulamış ve acil kurtarma müdahaleleri ve sürekli eğitim konusundaki kararlılıklarının altını çizmiştir.

Afetten sonra iletişimin eğitim içeriğine doğru kaydığı görülmüş, itfaiyecilere yönelik eğitim programlarına, afet eğitimleri yoluyla toplumun bilinçlendirilmesine ve köy muhtarlarının sel de dahil olmak üzere gelecekteki afetlere hazırlanmasına yönelik özel girişimlere odaklanan paylaşımlar yapılmıştır. Afet sonrası yapılan bu paylaşımlar, afet müdahalesinde eğitim ve öğretimin önemini pekiştirerek, toplumun hazırlıklı olma ve dayanıklılığını artırmaya yönelik sürekli bir çabaya işaret etmektedir.

Sel felaketinden önceki ve sonraki paylaşımlar hazırlık ve eğitime tutarlı bir şekilde odaklanıldığını gösterse de, daha önceki olaylar için mevcut veri eksikliği nedeniyle analiz bu çabaları önceki felaketlerle karşılaştıramamaktadır. Bu sınırlama, iletişimin geçmiş felaketlerden alınan derslere yanıt olarak gelişip gelişmediğinin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesini engellemektedir. Bununla birlikte, İzmir İtfaiyesi'nin bu analizde gözlemlenen yaklaşımı, hem proaktif hem de reaktif iletişim yoluyla afete hazırlığı sürdürme ve geliştirme konusunda güçlü bir kararlılığa işaret etmektedir.

WEBSITE

www.resiliage.eu

CONTACT US

info@resiliage.eu

FOLLOW US

[!\[\]\(d66ff64371a51729ac8c1cdaa685ba6f_img.jpg\)](#) [!\[\]\(0f31ebba7abcd47777e178db26f29705_img.jpg\)](#) [!\[\]\(63ea948177b1bcc486b2b76d20d5fb69_img.jpg\)](#) [!\[\]\(886f7dced1265a6d438eca0881817b40_img.jpg\)](#) [!\[\]\(bb381b56be27580041e232a6cbb04464_img.jpg\)](#) @ResiliageEU

OUR CONSORTIUM

